

99. V-ТЕХНОЛОГІЯ ЗБИВАННЯ

В.О. Бородін

Національний університет харчових технологій

В традиційній технології збивання (кремів, яєць, яєчного білка) використовується міксер з різними насадками (вінчиками). В інструкції до міксера вказано, що збивання відбувається у циліндричній посудині з постійною робочою зоною вінчиками, осі яких паралельні твірній циліндра. При V-технології для збивання використовується звичайна циліндрична посудина (каструля), у якій змінюється об'єм робочої зони, і кут нахилу осей вінчиків міксера по відношенню до твірної циліндра. Термін V-технологія пов'язаний з тим, що осьовий переріз робочого циліндра при $\beta = 45^\circ$ співпадає з графіком $y = |x|$, який нагадує літеру V.

Новизна V-технології підтверджується ефективністю її застосування, наприклад для збивання яєць. Традиційна технологія збивання трьох білків (трьох яєць, трьох жовтків) згідно інструкції користувача міксером займає 5 хв. (10 хв., 15 хв.). При використуванні V-технології відповідний час дорівнює 1 хв. (2 хв., 3 хв.), тобто виграш у часі в 5 раз. Застосування V-технології довело свою ефективність також при змішуванні сипких, рідких і в'язких матеріалів.

Пояснимо V-технології на модельній ситуації. Збивання будемо проводити у циліндричній посудині (каструлі) з квадратним осьовим перерізом ($2R=H$).

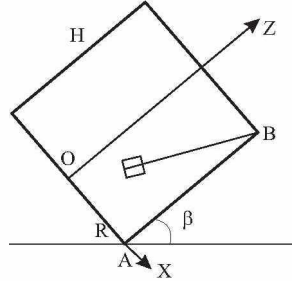

Рис. 1

Для спрощення в розрахунках будемо вважати $R = 1$, $H = 2$. Через β будемо позначати кут, який утворює вісь циліндра з горизонтальною площиною (стола). Осі OX , OY , OZ прив'язані до циліндра. При обертанні циліндра навколо точки A площина XOZ залишається паралельна сама собі.

Робочою зоною будемо називати частину об'єму циліндра, в якому може знаходитись рідина, тобто робочий об'єм відтинається від циліндра площиною, яка проходить через т.В паралельно горизонтальній площині. Вінчики виходять з т.В і знаходяться в робочій зоні таким чином, щоб твірна робочого циліндра у вінчика була паралельна горизонтальній площині.

Якщо $\beta = \frac{\pi}{2}$, то одержимо положення каstrулі яке відповідає традиційній технології і робочим є весь об'єм каstrулі: $V = \pi R^2 H = 6,28$. (Положення вінчиків при цьому у V-технології і традиційній технології різні).

Будемо обертати циліндр навколо т.А.

Якщо $\beta = \frac{\pi}{4}$ то робоча зона, очевидно, складає половину об'єму каstrулі

$$V_p = \frac{1}{2} \pi R^2 H = 3,14,$$

таким чином робоча зона складає 50 % об'єму рідини.

Якщо циліндр нахилено так що поверхня проходить через т.В і центр основи циліндра (т.О) то $\operatorname{tg} \beta = \frac{1}{2}$, $\beta = 27^\circ$ і робоча зона має об'єм

$$V = \iint_D 2x \, dx \, dy = 1,33,$$

де $D: \{x^2 + y^2 \leq 1, x \geq 0\}$, тобто робоча зона складає 21 % від об'єму.

Якщо циліндр нахилено так, що поверхня рідини проходить через т.В і посередині між точками О і А, тобто $\operatorname{tg}\beta = \frac{1}{4}$, $\beta = 14^\circ$ і робочий об'єм буде

$$V = \iint_D (4x - 2) dx dy = 0,50,$$

де $D : \left\{ x^2 + y^2 \leq 1, x \geq \frac{1}{2} \right\}$, отже робоча зона складає 8 % об'єму.

Розглянемо процес збивання трьох яєць по V-технології. Три яйця збиваємо в 3-х літровій каструлі. Три яйця важать $3 \cdot 80 = 240$ гр., що складає 8 % об'єму каструлі і відповідає робочому об'єму при $\beta = 14^\circ$. Після повного збивання об'єм збільшиться в $4 \div 5$ раз, тобто досягне $960 \text{мл} \div 1200 \text{мл}$, тобто робоча зона повинна складати від 32 % до 40 %. Таким чином кут β повернеться майже до 45° .